

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 43/2024-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], spoločne zastúpených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 21T/1/2016 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1To/11/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľov

1. Sťažovateľ v 1. rade sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21T/1/2016 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1To/11/2022 (spolu ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie 110 000 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľ v 2. rade sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a postupom najvyššieho súdu

v napadnutom konaní. Domáha sa tiež priznania finančného zadost'učinenia 50 000 eur a náhrady trov konania.

3. Uznesením ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 8/2024-5 z 24. januára 2024 boli ústavné s'ťažnosti spojené na spoločné konanie, ktoré je ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2548/2023.

4. Z ústavných s'ťažností a ich doplnení vyplýva, že vo veci s'ťažovateľov bolo 4. decembra 2001 začaté trestné stíhanie. Dňa 13. mája 2003 bola na nich na Krajskom súde v Košiciach podaná obžaloba. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3T/2/2005 boli s'ťažovatelia uznaní vinnými podľa obžaloby. Rozsudok napadli s'ťažovatelia odvolaním. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5To/13/2011 z 12. apríla 2012 bol rozsudok krajského súdu vo vzťahu k s'ťažovateľom (a ďalším 4 spoluobžalovaným) zrušený a vec bola vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie. Uznesením krajského súdu sp. zn. 3T/2/2005 z 5. septembra 2016 bola trestná vec s'ťažovateľov vylúčená zo spoločného konania a vedená pod novou spisovou značkou 21T/1/2016.

5. Uznesením krajského súdu z 23. januára 2020 bolo trestné stíhanie zastavené. Najvyšší súd uznesením z 5. augusta 2020 zrušil uznesenie o zastavení a nariadil, aby krajský súd vo veci znovu konal a rozhodol.

6. Krajský súd následne rozsudkom z 25. apríla 2022 uznal s'ťažovateľov vinných podľa obžaloby. Proti rozsudku podali s'ťažovatelia odvolanie. Najvyšší súd nariadil pojednávanie na 11. október 2023.

7. S'ťažovatelia v ústavných s'ťažnostiach namietajú zbytočné priet'ahy v napadnutých trestných konaniach, v ktorých všeobecné trestné súdy rozhodujú o trestnej veci, v ktorej sú s'ťažovatelia v postavení obžalovaných. Namietajú, že predmetná trestná vec nebola skončená meritórnym rozhodnutím súdu ani po uplynutí 21 rokov a 10 mesiacov.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej s'ťažnosti

8. Ústavný súd ústavné s'ťažnosti s'ťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či obsahujú všetky náležitosti ústavnej s'ťažnosti, a či nie sú dané dôvody na ich odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Jednou zo základných pojmových náležitostí s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je požiadavka smerovania s'ťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv s'ťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná s'ťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020).

10. Podstatou a účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená

nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 118/2019, II. ÚS 4/2021).

11. V prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) odmieta ústavný súd ústavné sťažnosti ako zjavne neopodstatnené vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím či postupom a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 223/2010, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 187/2021).

12. V posudzovanom prípade v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľov ústavný súd vlastným šetrením z oficiálneho webového portálu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky zistil, že na hlavnom pojednávaní 11. októbra 2023 najvyšší súd uznesením sp. zn. 1To/11/2022 zamietol odvolania oboch sťažovateľov. Túto skutočnosť sťažovatelia neuviedli. Je teda zrejmé, že v čase podania ústavných sťažností sťažovateľov už boli zo strany najvyššieho súdu vykonané všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie riadneho priebehu pojednávania a rozhodnutia vo veci (odvolania) sťažovateľov.

13. Ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavnú sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú, keďže konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03, III. ÚS 506/2022).

14. Pri rozhodovaní o namietanom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ústavný súd taktiež prihliada na zásadu, že práva patria len bdelym – *vigilantibus iura scripta sunt* (napr. III. ÚS 97/05, I. ÚS 171/2010). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na zrejmý pasívny prístup sťažovateľov k ochrane ich práv. Pokiaľ sťažovatelia mali výhrady proti konaniu, resp. nekonaniu krajského súdu a najvyššieho súdu, mohli využiť sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku. Ústavný súd už opakovane judikoval, že túto sťažnosť možno považovať v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde za účinný právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd poskytuje a na ktorého použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitného predpisu (I. ÚS 293/2022, IV. ÚS 5/2023, I. ÚS 82/2023, II. ÚS 243/2023). V tomto smere sa javia ústavné sťažnosti sťažovateľov ako účelové, ktorou sa sťažovatelia snažia dosiahnuť priznanie materiálnej kompenzácie napriek ich predchádzajúcej pasivite.

15. Právoplatným skončením veci k porušovaniu označených práv sťažovateľov v napadnutom konaní už teda nemohlo dochádzať a ich právna neistota nemohla trvať tak, ako to opisujú

vo svojich ústavných sťažnostiach, a preto ústavné sťažnosti sťažovateľov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

16. Z dôvodu odmietnutia sťažností ako celku sa už ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľov uvedenými v ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2024

Peter Molnár
predseda senátu